

**VI WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ETAP III – wojewódzki

**20 marca 2023 r.
godz. 10:00**

Kod pracy ucznia

Suma punktów

Czas pracy: 60 minut

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 70

Instrukcja dla ucznia

1. W wyznaczonym miejscu arkusza z zadaniami konkursowymi wpisz swój kod.
2. Sprawdź, czy na kolejnych ponumerowanych stronach zostało wydrukowanych **21 zadań**.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji Konkursowej.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym lub niebieskim tuszem / atramentem.
6. Nie używaj korektora.
7. Rozwiązania zadań zaznaczaj w arkuszu z zadaniami konkursowymi. W zadaniach poprawna może być więcej niż jedna odpowiedź. Wybierz tę odpowiedź lub odpowiedzi i właściwą literę / właściwe litery zaznacz kółkiem, np.:
8. Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie przekreśl krzyżykiem, np.: i zaznacz kółkiem inną wybraną odpowiedź, np.:

Powodzenia!

Przeczytaj uważnie tekst I, a następnie wykonaj zadania nr 1–11.

TEKST I

Wpłynąłem na suchego przestwór oceanu,
Wóz nurza się w zieloność i jak łódka brodzi,
Śród fali łąk szumiących, śród kwiatów powodzi,
Omijam koralowe ostrowy burzanu.

Już mrok zapada, nigdzie drogi ni kurhanu;
Patrzę w niebo, gwiazd szukam przewodniczek łodzi;
Tam z dala błyszczący obłok? tam jutrzeńka wschodzi?
To błyszczący Dniestr, to weszła lampa Akermanu.

Stójmy! — Jak cicho! — Słyszę ciągnące żurawie,
Których by nie dościgły źrenice sokoła;
Słyszę, kędy się motyl kołysa na trawie,

Kędy wąż śliską piersią dotyka się zioła.
W takiej ciszy — tak ucho natężam ciekawie,
Że słyszałbym głos z Litwy. — Jedźmy, nikt nie woła!

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/sonety-krymskie-stepy-akermanskie.html>.

Zadanie 1. (0–4 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Tekst I

- A. nie powstał w wieku XVII.
- B. został napisany w I poł. wieku XIX.
- C. nie został napisany podczas podróży po Polsce.
- D. napisał autor *Ballad i romansów*.

Zadanie 2. (0–3 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Tytuł tekstu I napisany niezgodnie z zasadami współczesnej pisowni to:

- A. *Stepy Akermańskie*.
- B. *Stepy akermańskie*.
- C. *stepy akermańskie*.
- D. *stepy Akermańskie*.

Zadanie 3. (0–3 p.)

Wybierz niepoprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Tekst I

- A. nie jest przykładem klasycznego sonetu ze względu na budowę.
- B. różni się od typowego sonetu pod względem kompozycji.
- C. nie zawiera części refleksyjnej.
- D. nie jest pozbawiony części opisowej.

Zadanie 4. (0–3 p.)

Dopasuj nazwę zastosowanego środka poetyckiego do zacytowanego fragmentu.

„Patrzę w niebo, gwiazd szukam przewodniczek łodzi.”

- A. przerośnięcie.
- B. ożywienie.
- C. porównanie.

„Kędy wąz śliską piersią dotyka się ziola.”

- D. uosobienie.
- E. epitet.
- F. powtórzenie.

„Śród fali łąk szumiących, śród kwiatów powodzi.”

- G. animizacja.
- H. metafora.
- I. porównanie.

Zadanie 5. (0–6 p.)

Wybierz właściwe objaśnienia wyrazów z tekstu I, zamieszczonych w tabeli. W kolejnych rubrykach wpisz litery, przy których zamieszczono ich współczesne znaczenia.

- A. wyspa. B. któredy. C. półwysep. D. pagórek. E. kopiec. F. roślina zielna. G. toczy się. H. jasność wieczorna. I. moment przed wschodem słońca. J. roślina z ostrymi końcami. K. zagłębia się.

kurhan	burzan	jutrzenka	kędy	ostrów	nurza się

Zadanie 6. (0–8 p.)

Oceń prawdziwość poniższych zdań, dotyczących tekstu I. Wstaw znak „X” do właściwej rubryki.

	Zdanie	Prawda	Falsz
A.	Utwór został napisany wierszem nieregularnym.		
B.	Tekst I nie jest utworem stroficznym.		
C.	W tekście I nie ma wyrazów, które współcześnie występują w zmienionej formie.		
D.	Podmiot liryczny nie ujawnia się w utworze.		
E.	W utworze występują rymy męskie i żeńskie.		
F.	Wiersz napisany został dwunastozgłoskowcem.		
G.	W wierszu niewykorzystany został motyw podróżnika.		
H.	W ostatnim wersie drugiej zwrotki znajduje się metafora.		

Zadanie 7. (0–2 p.)

Zaznacz, na których ilustracjach znajduje się autor tekstu I.

A.

☐

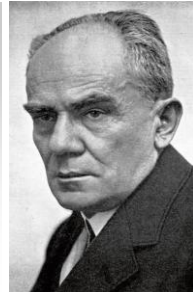
B.

☐

C.

☐

D.

☐

Zadanie 8. (0–3 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Pozostali pisarze na ilustracjach

- A. to Juliusz Słowacki oraz Henryk Sienkiewicz.
- B. żyli w XIX w.
- C. napisali *Szyfrowe prace* i *Balladyne*.
- D. nie otrzymali Nagrody Nobla.

Zadanie 9. (0–2 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Do utworów niezaliczanych do rodzaju literackiego reprezentowanego przez tekst I należą:

- A. treny Jana Kochanowskiego.
- B. *Pan Tadeusz*.
- C. *Kamienie na szaniec*.
- D. *Sonety krymskie*.

Zadanie 10. (0–8 p.)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń, dotyczących zdania z pierwszej strofy tekstu I. Wstaw znak „X” do właściwej rubryki.

	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
A.	Wypowiedzenie złożone jest z pięciu zdań składowych.		
B.	W żadnym zdaniu składowym w funkcji podmiotu nie występuje zaimek domyślny „ty”.		
C.	W każdym zdaniu składowym występuje czasownik osobowy w funkcji orzeczenia.		
D.	W ostatnim zdaniu składowym występuje czasownik w stronie czynnej.		
E.	W wypowiedzeniu występują wyłącznie wyrazy samodzielne składniowo.		
F.	W ostatnim zdaniu składowym nie występuje przydawka.		

	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
G.	Wyraz „Wóz” napisano wielką literą zgodnie ze zwyczajem stosowanym w poezji.		
H.	Wyraz „szumiących” to imiesłów przymiotnikowy bierny.		

Zadanie 11. (0–3 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Imiesłów przysłówkowy współczesny można utworzyć od czasownika z cytatu / cytatów

- A. „Wpłynąłem na suchego przestwór oceanu”.
- B. „Wóz nurza się w zieloność i jak łódka brodzi”.
- C. „Omijam koralowe ostrowy burzanu”.
- D. „Już mrok zapada, nigdzie drogi ni kurhanu”.

Tekst II

Przeczytaj jeden z przypisów redakcyjnych do tekstu I ze strony internetowej. Wykonaj kolejne zadania nr 12–15.

kołysa — zamiast „kołysze”, forma stale używana przez Mickiewicza w *Sonetach*. W liście do Lelewela z dn. 19.08.1827 poeta, odpowiadając na różne zarzuty czynione z okazji *Sonetów* przez wszelakiego rodzaju krytyków, oświadcza, że ten „grzech gramatyczny popełniony z namysłem i nieprędko chyba skruczę uczuję. Odwykłem od dźwięków mowy ojczystej, kołysa i kłaska miłsze dla mnie aniżeli sze i szcze. Może się potem poprawię, ale dotąd muszę się swojego ucha radzić i jemu zaufać”.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/sonety-krymskie-stepy-akermanskie.html>.

Zadanie 12. (0–2 p.)

Wybierz niepoprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Forma *kołysa*

- A. to błąd językowy.
- B. jest poprawna współcześnie.
- C. używana była świadomie w wierszu.
- D. wystąpiła w wyniku pomyłki autora wiersza.

Zadanie 13. (0–2 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Według przypisu autor wiersza

- A. żałował, że nie pisał poprawnie po polsku.
- B. usprawiedliwiał się z wyboru formy błędnej.
- C. świadomie naruszył normę językową.
- D. użył błędnej formy tylko raz.

Zadanie 14. (0–1 p.)

Wybierz niepoprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Przypis redakcyjny

- A. umieszcza się na marginesie tekstu głównego.
- B. można umieścić po tekście głównym.
- C. można pominąć.
- D. musi się pojawić bezwzględnie.

Zadanie 15. (0–2 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Tekst II

- A. stanowi objaśnienie dla czytelnika.
- B. jest częścią wiersza.
- C. powstał później niż sam wiersz.
- D. opracował sam autor wiersza.

Tekst III

Przeczytaj hasło z *Wielkiego słownika poprawnej polszczyzny PWN* (Warszawa 2004). Wykonaj związane z tekstem III zadania nr 16–21.

Litwa *ż IV*: Mieszkać na Litwie, *rzad.* w Litwie. Jechać na Litwę, *rzad.* do Litwy. — **Litwin** *m IV, lm M.* Litwini — **Litwinka** *ż III, lm D.* Litwinek — **litewski** • *W nazwach wielką literą*: Pojezierze Litewskie.

Zadanie 16. (0–2 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W tekście III wyraz hasłowy napisano od wielkiej litery

- A. zgodnie z ogólnymi zasadami polskiej ortografii.
- B. ponieważ zaczyna zdanie.
- C. ponieważ tak się pisze nazwy własne.
- D. gdyż taki jest zwyczaj zapisu każdego wyrazu w słownikach poprawnościowych.

Zadanie 17. (0–6 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń, dotyczących tekstu III. Wstaw znak „X” do właściwej rubryki.

	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
A.	Pierwsza odmieniona forma wyrazu hasłowego pojawia się w narzędniku.		
B.	Rodzaj gramatyczny wyrazu hasłowego oznaczono ż.		
C.	W nazwie geograficznej przymiotnik napisano małą literą.		
D.	W dopełniaczu liczby mnogiej nazwy miejscowości Litwy występuje końcówka zerowa.		
E.	Przymiotnik pochodny od wyrazu hasłowego utworzono za pomocą przyrostka -ewski.		
F.	Wyrażenie „na Litwie” jest zasadniczo używane sporadycznie.		

Zadanie 18. (0–4 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Wyrazem pochodnym słowotwórczo jest

- A. Litwin.
- B. Litwinka.
- C. litewski.
- D. pojezierze.

Zadanie 19. (0–2 p.)

Wybierz niepoprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W mianowniku liczby mnogiej rzeczownika „Litwin”

- A. końcówką jest *-i*.
- B. końcówką jest *-owie*.
- C. *-i* to także przyrostek.
- D. występuje końcówka fleksyjna.

Zadanie 20. (0–2 p.)

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Wskazówki sformułowane w tekście III

- A. mają pomagać użytkownikom polszczyzny w posługiwaniu się wyrazem „Litwa”.
- B. zawierają informacje gramatyczne i ortograficzne.
- C. podają dane geograficzne na temat Litwy.
- D. opisują zasady wymowy.

Zadanie 21. (0–2 p.)

Wybierz niepoprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W tekście III nie występują

- A. skrótowce literowe.
- B. skróty.
- C. wyrazy w postaci skróconej.
- D. różne typy skrótowców.